

Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης για τους Αγίους ενδόξους Νεομάρτυρες

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

Εν Πειραιεί 28-6-2014

πρωτοπρεσβ. π. Άγγελος Αγγελακόπουλος εφημ. Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής Ν. Καλλιπόλεως Πειραιώς

Εορτάζει η Ορθόδοξος Εκκλησία την Κυριακή Γ του Ματθαίου, την μνήμη των αγίων ενδόξων Νεομαρτύρων. Τι είναι, όμως, νεομάρτυς; Ποιός θεωρείται νεομάρτυς;

Συμφωνα με τον άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, ως Νεομάρτυρες χαρακτηρίζονται όσοι μαρτύρησαν για την πίστη του Χριστού μετά από το 1453 μ.Χ., δηλ. μετά την άλωση της Κων/λεως, από τούς Μωαμεθανούς Τούρκους, επειδή αρνήθηκαν να ασπασθούν τον Ισλαμισμό, Μωαμεθανισμό, Μουσουλμανισμό. Οι Νεομάρτυρες ονομάστηκαν έτσι, για να διακρίνονται από τούς παλαιούς μάρτυρες των πρώτων χριστιανικών αιώνων η και αργότερα της εικονομαχίας. Ο άγιος Νικόδημος στο

προοίμιο του έργου του «Νεον Μαρτυρολόγιον», όπου υπάρχουν συγκεντρωμένοι οι περισσότεροι βίοι των Νεομαρτύρων, κάνει την εξής πολύ σημαντική ερώτηση : «Για ποια αίτια ευδόκησε ο Θεός να εμφανιστούν αυτοί οι νέοι Μαρτυρες στους τωρινούς καιρούς»; Την απάντηση, βεβαίως, μας την δίνει με οξύνοια ο ίδιος, απαριθμώντας πέντε αίτια.

α) Για να είναι ανακαινισμός όλης της Ορθοδόξου πίστεως.

β) Για να μένουν αναπολόγητοι την ημέρα της Κρίσεως οι αλλόπιστοι.

γ) Για να είναι δόξα μεν και καύχημα της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, έλεγχος δε και καταισχύνη των ετεροδόξων.

δ) Για να είναι παράδειγμα υπομονής σε όλους τούς Ορθοδόξους Χριστιανούς, που τυραννούνται κάτω από τον βαρύ ζυγό της αιχμαλωσίας, και

ε) Για να είναι θάρρος και παρακίνηση στο να μιμηθούν δια του έργου το μαρτυρικό τους τέλος, τόσο οι Χριστιανοί, που αναγκάζονται κατά περίπτωση να μαρτυρήσουν, όσο και όσοι έφθασαν να αρνηθούν νωρίτερα την Ορθόδοξη πίστη.

Από τα παραπάνω πέντε σημεία, θα αναφέρουμε την ερμηνεία και την ανάλυση, που κάνει ο άγιος Νικόδημος στο δεύτερο και στο τρίτο σημείο.

Οι άγιοι Νεομάρτυρες κάνουν αναπολογήτους τους αλλοπίστους την ημέρα της Κρίσεως

Σύμφωνα με τον άγιο Νικόδημο, οι νέοι αυτοί Μάρτυρες κάνουν αναπολόγητους τους αλλοπίστους την ημέρα της Κρίσεως, διότι καθώς το λίγο προζύμι, που σμίγεται με το πολύ αλεύρι, μεταδίδει την δική του δύναμη σ'αυτό και γίνεται ολόκληρο ζύμη, έτσι οικονόμησε ο Θεός να είναι σμιγμένοι οι λίγοι πιστοί με τους πολλούς αλλοπίστους, για να μεταδώσουν σ'αυτούς την Ορθόδοξη πίστη και να τους φέρουν στην επίγνωση της αληθείας. Έτσι μας το βεβαιώνει ο θείος Χρυσόστομος : «δια τούτο και ανέμιξεν (ο Θεός δηλαδή) τω πλήθει τους αυτώ πιστεύοντας, ίνα μεταδώμεν αλλήλοις της ημετέρας συνέσεως»[1]. Αυτό δε μάλιστα και εξαιρετικώς οικονόμησε να γίνει με τους νεοφανείς αυτούς Μάρτυρες, διότι αυτοί σχεδόν όλοι γεννήθηκαν και ανατράφηκαν ανάμεσα στα πλήθη των αλλοπίστων και τέλος ενώπιον των δικών τους ηγεμόνων και κριτών, με μεγάλη ανδρεία κήρυξαν την πίστη των Χριστιανών ότι είναι απλανής και αληθινή και τον Ιησού Χριστό με λαμπρή φωνή ομολόγησαν υιό του Θεού και Θεό αληθινό και «σοφίαν και λόγον του Θεού, δι' ου τα πάντα εγένετο»[2]. Την ομολογία τους αυτή την βεβαίωσαν, όχι μόνο με την χύση του ίδιου αίματός τους, αλλά πολλώ μάλλον με τα διάφορα θαύματα, τα οποία ενήργησε δι'αυτών ο Θεός, τόσο στον καιρό του μαρτυρίου τους, όσο και μετά την τελείωση του μαρτυρίου τους.

Πολλοί από τους Μάρτυρες αυτούς, ευσπλαγχνιζόμενοι την απώλεια των αλλοπίστων, πήγαν επί τούτου στο μαρτύριο και κήρυξαν σ'αυτούς την αλήθεια, διδάσκοντάς τους ν' αφήσουν το σκότος, στο οποίο βρίσκονται, και να

προστρέξουν στο φως της θεοσεβείας και πίστewς του Χριστού, για να μην κατακριθούν στο άσβεστο πυρ της κολάσεως.

Αλλά αυτοί οι άθλιοι, επειδή ήταν τυφλωμένοι από τον άρχοντα του σκότους του αιώνος τούτου και από τα πάθη, δεν μπόρεσαν ν'ανοίξουν τους νοερούς οφθαλμούς και να δουν την αλήθεια του Ευαγγελίου και της πίστewς των Χριστιανών, καθώς λέει ο Απ. Παύλος : «ο Θεός του αιώνος τούτου ετύφλωσε τα νοήματα των απίστων, εις το μη αύγάσαι αυτοίς τον φωτισμόν του Ευαγγελίου της δόξης του Χριστού»[3]. Γι'αυτό και θα μείνουν αναπολόγητοι την ημέρα της κρίσεως, διότι παρ'όλο που και το κήρυγμα άκουσαν αυτών των νέων Μαρτύρων και τα τόσα και τόσα φοβερά μαρτύρια και θαυμάσια του Θεού, που έγιναν δι'αυτών, είδαν, εντούτοις όμως δεν πίστεψαν, αλλά πάλι έμειναν στο σκοτάδι. «Απετύφλωσε γαρ αυτούς η κακία αυτών, και ουκ έγνωσαν μυστήρια Θεού»[4].

Οι μεν νέοι αυτοί Μάρτυρες θα κατηγορήσουν και θα κατακρίνουν τότε τους αλλοπίστους, καθώς και ο προφήτης Μωυσής θα κατηγορήσει τότε τους Εβραίους, «έστιν ο κατηγορών υμών Μωυσής»[5], και οι δώδεκα Απόστολοι θα κατακρίνουν τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ[6], ο δε Θεός θα δικαιωθεί με τα λόγια Του, κατά τον προφητάνακτα Δαβίδ, και θα νικήσει κατά την κρίση μέσω αυτών των Μαρτύρων, καθώς έχει γραφεί στο Ευαγγέλιο «ότι εδικαιώθη η σοφία από των τέκνων αυτής»[7]. Και κατά κάποιο τρόπο πρόκειται να πει σ'αυτούς εκείνα τα ευαγγελικά λόγια : «ει μη ελάλησα υμίν δια των Μαρτύρων μου τούτων, αμαρτίαν ουκ είχετε, νυν δε πρόφασιν ουκ έχετε περί της αμαρτίας υμών»[8].

Οι άγιοι Νεομάρτυρες είναι δόξα μεν και καύχημα της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, έλεγχος δε και καταισχύνη των ετεροδόξων

Συμφωνα με τον άγιο Νικόδημο, επειδή κοντα στα άλλα δύσφημα, που ξέρασαν οι αντίπαλοι κατά της Εκκλησίας, πρόσθεσαν ακόμη κι αυτό, ονειδίζοντας, ιδιαιτέρως οι αιρετικοί Λατίνοι, οι παπικοί, ότι, μετά το σχίσμα του 1054 μ.Χ., η Μια, Αγία, Καθολική και Αποστολική Ορθόδοξος Εκκλησία του Χριστού δεν απέκτησε νέο Άγιο η Μαρτυρα, καθιστάνοντάς την έτσι στείρα αγίων και μαρτύρων. Ας αισχυνθούν, όμως, με αισχύνη αιώνια καί ας ντραπούν, βλέποντας τώρα δια του βιβλίου «Νεον Μαρτυρολόγιον» την Ανατολική Εκκλησία να ευθύνεται και να είναι γεμάτη όχι από ένα η δύο η τρεις νέους Μαρτυρες, αλλά από πλήθος νέων Μαρτύρων, οι οποίοι δεν είναι κατώτεροι από τούς παλαιούς Μαρτυρες, ούτε κατά την παρρησία προς τούς τυράννους, ούτε κατά την ομολογία της πίστewς, ούτε κατά τα μαρτύρια, ούτε κατά τα σημεία και θαύματα, αλλά καθ'ολ'αυτά συνερίζονται με εκείνους.

Εκείνοι (οι παλαιοί μάρτυρες) μαρτύρησαν για την πίστη της Αγίας Τριάδος; Κι αυτοί ομοίως. Εκείνοι έχυσαν το αίμα τους για το όνομα και την Θεότητα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού; Κι αυτοί ομοίως. Κατά τον άγιο Νικόδημο, όμως,

αυτοί (οι νέοι μάρτυρες) έχουν κάτι περισσότερο από εκείνους (τους παλαιούς). Καθ'ότι εκείνοι μεν αγωνίσθηκαν κατά της πολυθείας και ειδωλολατρείας, η οποία είναι μία προφανής ασέβεια, που δύσκολα μπορεί να απατήσει ένα λογικό νου, αυτοί όμως αγωνίσθηκαν κατά της μονοπροσώπου μονοθείας των αλλοπίστων, η οποία είναι μία κεκρυμμένη ασέβεια, που εύκολα μπορεί να απατήσει τον νου.

Γι'αυτό αν και αυτοί οι Μαρτυρες είναι νέοι κατά τούς χρόνους, όμως κατά τα μαρτύρια είναι παλαιοί. Αν και είναι έσχατοι κατά την διαδοχή του γένους, όμως κατά τούς στεφάνους είναι πρώτοι. Γιατί ο Ιησούς Χριστός, ο Κυριος του νοητού αμπελώνος της Ανατολικής Εκκλησίας, κάλεσε εργάτες στον αμπελώνα του, κατά την παραβολή του Ευαγγελίου[9], και τούς παλαιούς και τούς νέους αυτούς Μαρτυρες, και αφού άρχισε από τούς πρώτους έως τούς εσχάτους, τούς έκανε ίσους, με το να δώσει σε όλους το ένα και το ίσο δηνάριο, το οποίο είναι ο στέφανος του Μαρτυρίου και η απόλαυση της Ουρανίου Βασιλείας.

Ώστε από την ευλογία εκείνη, που έδωσε ο Θεός στον παλαιό Ισραήλ, το να φάνε παλαιά και νέα γεννήματα «και φάγεσθε παλαιά... και παλαιά εκ προσώπου νέων εξοίσετε»[10], και την ευλογία εκείνη, που υπόσχεται να δώσει σ'αυτόν, που Τον φοβάται και Τον σέβεται, το να δει υιούς και εγγόνια «και ίδιοι υιούς των υιών σου»[11], αυτής (της ευλογίας) πνευματικώτερα απολαμβάνει τώρα η Αγία του Χριστού Ανατολική Εκκλησία· γιατί εντρυφά και τρέφεται νοητώς, όχι μόνο με τα γεννήματα των παλαιών της Μαρτύρων, αλλά και με τα καινούρια των νέων της αθλητών. Και βλέπει να έχουν γεννηθεί από αυτήν πνευματικώς, και τούς πρώτους της υιούς, τούς παλαιούς Μαρτυρες, και τούς υιούς των υιών της, δηλ. τούς διαδόχους τους νέους της αθλητές, των οποίων τα ιερά λείψανα περιχαρώς αγκαλιάζει και τα άγια αίματά τους νυμφικώς στολίζεται, καυχάται σ'αυτά, καλλωπίζεται και δοξάζεται. Και χαίρεται και για τούς δύο μαζί υιούς της, ως καλή και φιλόπαις μητέρα, με χαρά δεδοξασμένη και ανεκκλάλητη, φωνάζοντας ασματικώς προς τον νυμφίον της Χριστό· «ακρόδρυα νέα προς παλαιά, αδελφιδέ μου ετήρησα»[12].

Η χαρά της μάλιστα αυξάνεται, επειδή βλέπει ότι όσο ο καιρός προβαίνει, τόσο αυξάνουν σε πληθυσμό και αυτοί οι νέοι υιοί της. Και εδώ βεβαιώνεται, πως αυτή, που κατηγορούνταν ως στείρα καί έρημη, έτεκε αληθώς τώρα επτά, όπως η αγία Άννα, και τα τέκνα της έγιναν πολλά, δηλ. οι νέοι Άγιοι και Μαρτυρες· «στείρα έτεκεν επτά και η πολλή εν τέκνοις ησθένησε»[13] και «πολλά τα τέκνα της ερήμου μάλλον, η της εχούσης τον άνδρα»[14].

«Μα γιατί λέω μόνο ότι έτεκε»; αναρωτιέται ο άγιος Νικόδημος. Αυτή και μέχρι της συντελείας του αιώνος θα τίκτει τέτοιους νέους υιούς και μάρτυρες και η γενεά αυτή των νέων αγίων της, βεβαιότατα δεν θα εκλείψει ποτέ απ'αυτήν. «Αμήν λέγω υμίν, ου μη παρέλθη η γενεά αύτη, έως αν πάντα ταύτα γένηται»[15]. Και το αίτιο είναι προφανές. Γιατί, αν ο Νυμφίος της Ανατολικής Εκκλησίας

Χριστός ζει και βρίσκεται πάντοτε με την νύμφη του, ενωμένος πνευματικώς, καθώς το υποσχέθηκε· «ιδού εγώ μεθ' υμών ειμί πάσας τας ημέρας, έως της συντελείας του αιώνας»[16], αν ο νυμφαγωγός της, το Πνεύμα το Άγιον, μένει μ' αυτήν στον αιώνα· «και άλλον παράκλητον δώσει υμίν, ίνα μείνει μεθ' υμών εις τον αιώνα»[17], ποιός έπειτα αμφιβάλλει ότι ακολούθως πρόκειται να γεννιούνται σ' αυτήν και τέτοια τέκνα πνευματικώς έως του αιώνας;

Και, λοιπόν, αν ίσως οι νέοι αυτοί μάρτυρες είναι ομολογουμένως και αληθώς άγιοι και ευηρέστησαν τον Θεο και δοξάσθηκαν απ' αυτόν με τα θαύματα της θείας Χαριτος και μάλιστα με την επιφάνεια του Θείου φωτός, τότε αυτοί είναι τέκνα της Ανατολικής Εκκλησίας, κατέχοντας τα δόγματά της. Τωρα ας έλθουν και τα μικρά παιδάκια να βγάλουν το συμπέρασμα και να πουν ότι, καθώς αυτοί είναι άγιοι και ευάρεστοι στον Θεο, έτσι και η Ανατολική Εκκλησία, που τούς γέννησε πνευματικώς, είναι επομένως Αγία και ευάρεστη στον Θεο και ταμιούχος της θείας Χαριτος του Αγίου Πνεύματος. Συνεπομένως δε και τα δόγματά της είναι ορθόδοξα και ευσεβέστατα. Γιατί, όποιοι είναι οι υιοί, τέτοια είναι και η μητέρα. Και όποιος είναι ο καρπός, τέτοιο είναι και το δένδρο. Και όποια είναι τα αιτιατά, τέτοια είναι και τα αίτια.

Ας ικετεύσουμε, λοιπόν, σήμερα, τούς αγίους ενδόξους νεομάρτυρες να μεσιτεύουν ολοψύχως προς τον άγιο Θεο, για να γίνει ίλεως στις αμαρτίες μας και να παύσει την καθ' ημών δικαία Του αγανάκτηση, παρορών ως πολυέλεος τα πταισμάτά μας, με τα οποία έργω, λόγω και διανοία κάθε μέρα τον παραπικραίνουμε. Ενθυμείστε Του, ω Νεομάρτυρες, τα μαρτύρια, που λάβατε για το όνομά Του, και έτσι εξιλεώστε τον θυμό Του, επειδή αληθώς λιγοστέψαμε και κακοπαθήσαμε σφόδρα και μικρύναμε από όλα τα έθνη, κάτω από την πολυχρόνια σκλαβιά. Και στην μεν παρούσα ζωη ελευθερώστε μας από κάθε κακό ψυχικό και σωματικό, ενδυναμώνοντάς μας να φυλάξουμε στερεά και όλα όσα εκ μέρους σας μας διδάξατε. Στην δε μέλλουσα ζωη αξιώστε μας της Βασιλείας των Ουραμών, εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών, ω η δόξα και το κράτος συν τω Πατρί και τω Αγίω Πνεύματι, νυν και αεί και εις τούς αιώνας των αιώνων. Αμήν.

[1] Ομιλία ιστ εις το κατά Ματθαίου

[2] Ιω. 1, 2.

[3] Β Κορ. 4, 4.

[4] Σοφ. Σολ. 2, 21-22.

[5] Ιω. 5, 45.

[6] Ματθ. 19, 28.

[7] Ματθ. 11, 19.

[8] Ιω. 15, 22.

[9] Μτθ. 20, 1.

[10] Λευϊτ. 26, 10.

[11] Ψαλμ. 128, 6.

[12] Άσμα 7, 14.

[13] Α Βασ. 2,5.

[14] Ησ. 54,1.

[15] Ματθ. 24,34.

[16] Ματθ. 28,20.

[17] Ιω. 14,16.

Πηγή: impantokratoros.gr